Rehobothschool
Kootwijkerbroek

1.

Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

Voorschool Rehobothschool

Versie 09/2026

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 1

1. Deel 1 2

1.1 Stappenplan voor het handelen bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling 2

1.2 Route bij signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling 3

1.3 Uitleg stappen 4

1.3.1 Stap 1: In kaart brengen van signalen 4

1.3.2 Stap 2: Collegiale consultatie en zo nodig raadplegen van VEILIG THUIS 6

1.3.3 Stap 3: Gesprek met de ouder(s) 7

1.3.4 Stap 4: Weeg de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling 8

1.3.5 Stap 5: Beslissen: zelf hulp organiseren of melden 8

1.4 Verantwoordelijkheden van de Rehobothschool en de Voorschool voor het scheppen van randvoorwaarden voor een veilig werk- en meldklimaat 10

1.5 Sociale kaart Rehobothschool Kootwijkerbroek 12

2. Deel 2 13

2.1 Aanleiding 13

2.2 Functie van de meldcode 13

2.3 Begripsomschrijving van huiselijk geweld en kindermishandeling 14

2.3.1 Huiselijk geweld en kindermishandeling door beroepskrachten 14

2.3.2 Leerling als slachtoffer, getuige of pleger 14

3. Deel 3 15

3.1 Beroepsgeheim, meldcode en meldrecht 15

3.2 Algemene zwijgplicht 15

3.3 Specifieke zwijgplicht 15

3.4 Paradox van de geheimhoudingsplicht 15

3.5 Vragen van toestemming 16

3.6 Conflict van plichten 16

3.7 Positie van de leerling 17

3.8 Wettelijk meldrecht 17

1. Deel 1

1.1 Stappenplan voor het handelen bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling

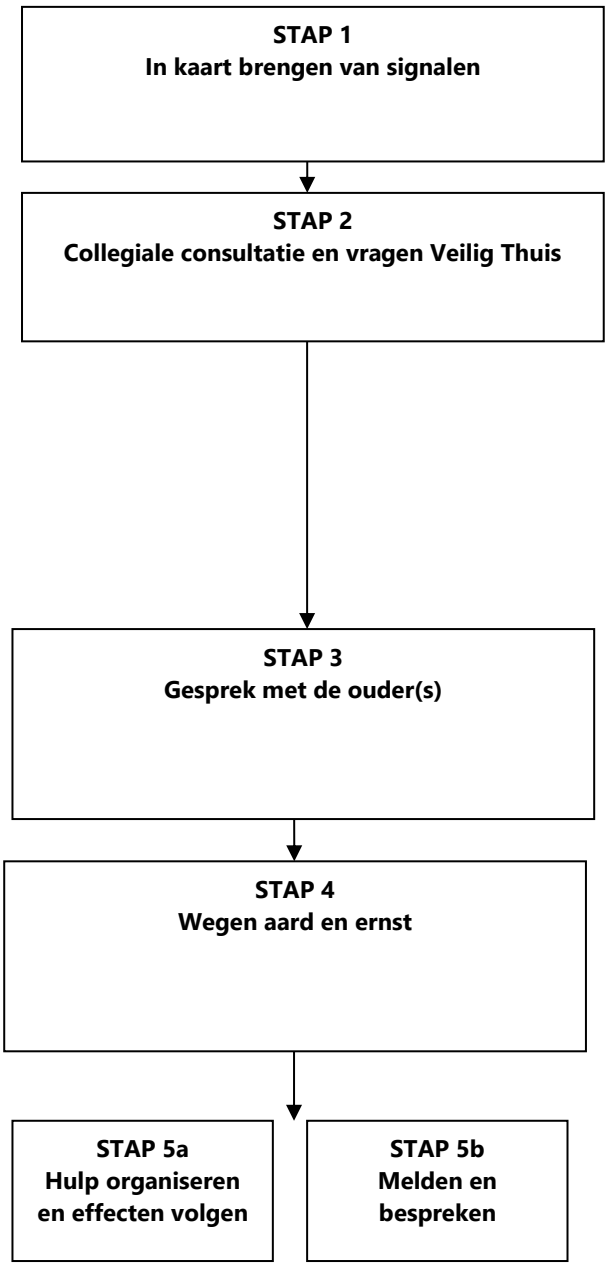
Het bevoegd gezag van de Voorschool, behorend bij de Rehobothschool te Kootwijkerbroek:
Overwegende,

- dat de Voorschool, behorend bij de Rehobothschool te Kootwijkerbroek verantwoordelijk is voor een kwaliteit van de dienstverlening aan zijn leerlingen en dat deze verantwoordelijkheid zeker ook aan de orde is in geval van dienstverlening aan leerlingen die (vermoedelijk) te maken hebben met huiselijk geweld of kindermishandeling;
- dat van de leidsters/intern begeleiders die werkzaam zijn bij de Voorschool, behorend bij de Rehobothschool te Kootwijkerbroek op basis van deze verantwoordelijkheid wordt verwacht dat zij in alle contacten met leerlingen attent zijn op signalen die kunnen duiden op huiselijk geweld of kindermishandeling en dat zij effectief reageren op deze signalen;
- dat de Voorschool, behorend bij de Rehobothschool te Kootwijkerbroek een meldcode wenst vast te stellen zodat de leidsters/intern begeleiders die binnen de Voorschool, behorend bij de Rehobothschool te Kootwijkerbroek werkzaam zijn, weten welke stappen van hen worden verwacht bij signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling;
- dat de Voorschool, behorend bij de Rehobothschool te Kootwijkerbroek in deze code ook vastlegt op welke wijze zij de leidsters/intern begeleiders bij deze stappen ondersteunt;
- dat onder huiselijk geweld wordt verstaan: (dreigen met) geweld, op enigerlei locatie,
    - door iemand uit de huiselijke kring, waarbij onder geweld wordt verstaan: de fysieke,
    - seksuele of psychische aantasting van de persoonlijke integriteit van het slachtoffer,
    - daaronder ook begrepen ouderenmishandeling en eergerelateerd geweld en
    - vrouwelijke genitale verminking (meisjesbesnijdenis). Tot de huiselijke kring van het
    - slachtoffer behoren: (ex) partners, gezinsleden, familieleden en huisgenoten;
- dat onder kindermishandeling wordt verstaan: iedere vorm van een voor een
    - minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of
    - seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de
    - minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief
    - opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend, of dreigt te worden
    - berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel, daaronder
    - ook begrepen eergerelateerd geweld en vrouwelijke genitale verminking;
- dat onder medewerker in deze code wordt verstaan: de medewerker die voor de Voorschool, behorend bij de Rehobothschool te Kootwijkerbroek werkzaam is en die in dit verband aan leerlingen van de voorschool zorg, begeleiding of op een andere wijze ondersteuning biedt.
- dat onder leerling in deze code wordt verstaan: iedere persoon aan wie de leidster
    - zijn professionele diensten verleent.

In aanmerking nemende:
de Wet maatschappelijke ondersteuning;
de Wet op de jeugdzorg;
de Wet bescherming persoonsgegevens;
de wet primair onderwijs;
het privacyreglement van de Rehobothschool te Kootwijkerbroek

Stelt de volgende Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling vast.

1.2 Route bij signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling

STAP 1: **IN KAART BRENGEN VAN SIGNALEN**

x Observeer
x Onderzoek naar onderbouwing
x Gesprek met ouders: delen van de zorg

STAP 2: COLLEGIALE CONSULTATIE EN RAADPLEGEN ADVIES- EN MELDPUNT VEILIG THUIS

x Consulteer interne en externe collega's tijdens:
- groepsbespreking
- zorgteam
- ondersteuningsteam (O.T. Breed)
- Centrum voor Jeugd en Gezin

x Bilateraal overleg met de jeugdarts, sociaal verpleegkundige, intern begeleider of andere betrokkenen
x Consulteer ook het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling
x Uitkomsten consultaties bespreken met ouders
x Overweeg registratie in de Verwijsindex Risicojongeren (advies vragen bij aandachtfunctionaris)

STAP 3: GESPREK MET DE OUDER(S)

x Gesprek met de ouder(s); delen van de zorg

STAP 4: WEEG DE AARD EN DE ERNST VAN HUISELIJK GEWELD OF DE KINDERMISHANDELING

x Weeg risico, aard en ernst van de kindermishandeling of huiselijk geweld. Vraag Veilig Thuis hierover een oordeel te geven. De aandachtfunctionaris heeft hierin een adviesrol

Stap 5a: HULP ORGANISEREN EN EFFECTEN VOLGEN

x Bespreek uw zorgen met de ouder
x Organiseer hulp door ouder en leerling door te verwijzen naar Bureau Jeugdzorg
x Monitor of ouder en leerling hulp krijgen
x Volg de leerling

Stap 5b: MELDEN EN BESPREKEN MET DE OUDER

x Bespreek met de ouder uw voorgenomen melding
x Meld bij Veilig Thuis

BRON: JSO Expertisecentrum voor Jeugd, samenleving en ontwikkeling

1.3 Uitleg stappen

1.3.1 Stap 1: In kaart brengen van signalen

Breng de signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of ontkrachten in kaart en leg deze vast.
Leg ook de contacten over de signalen vast, evenals de stappen die worden gezet en de besluiten die worden genomen.

Bij vroegsignalering worden signalen gezien die duiden op een zorgelijke of mogelijk bedreigde ontwikkeling. Zelden zullen deze signalen direct duidelijkheid geven over de oorzaak zoals huiselijk geweld of kindermishandeling. Het is daarom verstandig uit te gaan van de signalen die u als leerkracht of andere betrokkene bij de leerling of in de interactie tussen ouder en leerling waarneemt. In de signalenlijst uit de handleiding vindt u een overzicht van de signalen.
Maak bij het signaleren van huiselijk geweld of kindermishandeling gebruik van de signaleringslijst Huiselijk geweld en kindermishandeling uit de bijbehorende handleiding.
In deze fase observeert u de leerling in de klas en eventueel daarbuiten (bijvoorbeeld tijdens een huisbezoek) waardoor u de signalen in kaart kunt brengen.

Het is gebruikelijk om in gesprek te gaan met de ouder tijdens haal- en brengmomenten. Tijdens het uitwisselen over de activiteiten van de dag, de leerling en de feitelijkheden die u opvallen, krijgt u een beeld waardoor u ook met informatie van de ouder de situatie in kaart kunt brengen.
Daarnaast observeert u de ouder en het kind tijdens overige contactmomenten. U verzamelt alle signalen waardoor u duidelijker krijgt of er zorgen zijn en welke zorgen dit zijn.
Alle gegevens die te maken hebben met het signaleren en handelen legt u schriftelijk vast in ParnaSsys. Gespreksverslagen kunt u door betrokkenen laten ondertekenen. Hierdoor kunt u later bij de inspectie van het onderwijs verantwoording afleggen indien dit wordt gevraagd. U kunt dit vastleggen in het leerlingendossier, welke in een gesloten kast (met slot) of digitaal (met wachtwoord) wordt bewaard. Dit vanwege de privacygevoelige gegevens die u verzamelt.

Leg in het leerlingdossier de volgende gegevens vast:

- Vermeld altijd datum, plaats, situatie en overige aanwezigen.
- Signalen die duidelijk maken welke zorgen u ziet, hoort of ruikt.
- Signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of ontkrachten.
- Contacten over deze signalen.
- Stappen die worden gezet.
- Besluiten die worden genomen.
- Vervolgaantekeningen over het verloop.

Beschrijf uw signalen zo feitelijk mogelijk:

- Worden ook hypothesen en veronderstellingen vastgelegd, vermeld dan uitdrukkelijk dat het gaat om een hypothese of veronderstelling. Maak een vervolgaantekening als een hypothese of veronderstelling later wordt bevestigd of ontkracht.
- Vermeld de bron als er informatie van derden wordt vastgelegd.
- Leg diagnoses alleen vast als ze zijn gesteld door een medewerker die hierin geschoold is (bijvoorbeeld een orthopedagoog).

Moet de voorschool seksueel misbruik melden en aangeven?

Medewerkers in de voorschool zijn wettelijk verplicht het schoolbestuur onmiddellijk te informeren als zij informatie krijgen over een mogelijk zedendelict. Het gaat dan om een strafbaar feit waarbij een medewerker van de voorschool een minderjarige leerling seksueel heeft misbruikt of geïntimideerd. De aangifteplicht houdt in dat het bestuur van de voorschool verplicht is aangifte te doen bij de politie als een vermoeden bestaat dat een zedendelict is gepleegd. In dat geval is dit stappenplan niet van toepassing.

Meldplicht onderwijs bij zedendelict
Als een medewerker een vermoeden heeft van seksueel misbruik, moet hij dit onmiddellijk bekend maken bij het schoolbestuur. Het is niet voldoende een tussenpersoon te informeren, zoals een lid van de schoolleiding. Als de medewerker zijn verantwoordelijkheid hiervoor niet neemt, kan het schoolbestuur strenge maatregelen nemen. Zwijgt een medewerker over bij hem bekend seksueel misbruik, dan kunnen het slachtoffer en/of zijn ouders een schadeclaim indienen tegen de medewerker.

Meldplicht seksueel misbruik voor alle onderwijsmedewerkers
De meldplicht geldt voor alle medewerkers op een (voor)school. Hieronder vallen ook contactpersonen en interne vertrouwenspersonen die binnen hun functie informatie krijgen over mogelijk seksueel misbruik. Geen enkele medewerker kan zich beroepen op de geheimhoudingsplicht.

Overleg met vertrouwensinspecteur over mogelijk zedendelict
Als het schoolbestuur een melding heeft ontvangen van een mogelijk zedendelict, is het schoolbestuur verplicht direct te overleggen met de vertrouwensinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs (IvhO). De vertrouwensinspecteur stelt vast of sprake is van een redelijk vermoeden van een strafbaar feit.

Aangifteplicht schoolbestuur bij mogelijk zedendelict
Als na het overleg met de vertrouwensinspecteur blijkt dat er een redelijk vermoeden is van een zedendelict, is het schoolbestuur altijd verplicht aangifte te doen bij de politie. Ook als de betrokkenen misschien hun bedenkingen hebben. Het schoolbestuur informeert ook de betrokkenen. Voorop staat dat herhaling van het seksueel misbruik wordt voorkomen. De aangifteplicht geldt niet voor vertrouwensinspecteurs van de Inspectie van het Onderwijs. Zij zijn daarvan wettelijk vrijgesteld. Wel zijn ze wettelijk verplicht geheim te houden wat leerlingen, ouders of personeelsleden van een school hun toevertrouwen.

Meer informatie meldplicht onderwijs bij seksueel misbruik onderwijs
Meer informatie over de meldplicht en de aangifteplicht bij seksueel misbruik in het onderwijs vindt u op de website van het Centrum School en Veiligheid.

Als u vermoedt dat uw kind seksueel geïntimideerd wordt, kunt u ook contact opnemen met de vertrouwensinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs. De vertrouwensinspecteur behandelt de klachten met de grootste zorgvuldigheid en onderneemt geen actie zonder uw instemming. Meer informatie vindt u op de website van de Inspectie van het Onderwijs.

1.3.2 Stap 2: Collegiale consultatie en zo nodig raadplegen van VEILIG THUIS

Bespreek de signalen met een deskundige collega. Vraag zo nodig ook advies aan VEILIG THUIS.

Consultatie vindt plaats met de volgende collega's:
De intern begeleider(IB), de directie en eventueel daarnaast een collega uit dezelfde groep en/of de jeugdverpleegkundige of jeugdarts. Vervolgens wordt SMW geraadpleegd door IB en directie. In overleg kan gebruik worden gemaakt van samenwerking met het Centrum voor Jeugd en Gezin. Wanneer er behoefte bestaat aan meer duidelijkheid over (aard en oorzaak van) van letsel kan ook een forensisch geneeskundige om advies worden gevraagd.

Om de leerling 'open' (niet anoniem) te bespreken met externe deskundigen is schriftelijke toestemming van de ouder vereist. Indien u in het contact transparant en integer bent, is de kans groot dat over deze zaken een open gesprek mogelijk is. In de meeste gevallen wordt toestemming door de ouder gegeven. Gespreksvaardigheid om in gesprek te gaan over zorgen en het vragen om toestemming van de ouder is een specifieke deskundigheid en kan door middel van scholing worden aangeleerd. Ook kunt u advies krijgen van VEILIG THUIS over het in gesprek gaan met de ouder.
Indien de ouder weigert, is dit een zorgelijk signaal en moet het worden meegenomen in de weging (stap 4).
De leerling kan overigens anoniem worden besproken wanneer de ouder geen toestemming heeft gegeven, maar dit verdient niet de voorkeur vanwege de eventuele vervolgacties.

Indien u ook maar enige twijfel heeft over de oorzaak van de situatie en/of eventuele mogelijke onveiligheid bij de leerling, moet u advies vragen bij VEILIG THUIS. Waarschuw dan eerst de IB-er. Het VEILIG THUIS kan een eerste weging maken of het terecht is dat u zich zorgen maakt over deze situatie en of er mogelijk sprake kan zijn van kindermishandeling of huiselijk geweld. Zorgvuldig handelen vereist dat u nagaat of u advies moet vragen bij het VEILIG THUIS.

Vanaf stap 2 is het raadzaam registratie in de Verwijsindex Risicojongeren te overwegen indien u op dit systeem bent aangesloten. Hiervoor dient altijd toestemming te worden gevraagd aan ouders.

Noodsituaties
Bij signalen die wijzen op acuut en zodanig ernstig geweld dat de leerling of een gezinslid daartegen onmiddellijk moet worden beschermd, kunt u meteen advies vragen aan het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling. Komt men daar, op basis van de signalen, tot het oordeel dat onmiddellijke actie is geboden, dan kunt u zo nodig in hetzelfde gesprek een melding doen zodat op korte termijn de noodzakelijke acties in gang kunnen worden gezet.
In noodsituaties kunt u overigens ook contact zoeken met de crisisdienst van het Bureau Jeugdzorg en/of de politie vragen om hulp te bieden. Dit alleen in overleg met directie.

1.3.3 Stap 3: Gesprek met de ouder(s)

Bespreek de signalen met de ouder.

Bij het voeren van oudergesprekken, zal een IB-er of directielid aanwezig zijn.

1. Leg de ouder het doel uit van het gesprek.
2. Beschrijf de feiten die u hebt vastgesteld en de waarnemingen die u hebt gedaan.
3. Nodig de ouder uit om een reactie hierop te geven.
4. Kom pas na deze reactie zo nodig en zo mogelijk met een interpretatie van hetgeen u hebt gezien, gehoord en waargenomen. In geval van een vermoeden van (voorgenomen) vrouwelijke genitale verminking (meisjesbesnijdenis) of eergerelateerd geweld neemt u met spoed contact op met VEILIG THUIS.
5. Legt het gesprek vast en laat het indien mogelijk ondertekenen door alle betrokkenen.

In de meeste gevallen is het onduidelijk wat de oorzaken zijn van de signalen. Door ouders te informeren en uit te wisselen over de ontwikkeling van de leerling, kunnen zorgen verduidelijkt, ontkracht of bekrachtigd worden. Nodig de ouder expliciet uit tot het geven van zijn/haar mening en vraag door over leerling gerelateerde onderwerpen in de thuissituatie.

- Herkent de ouder de situatie?
- Hoe gedraagt de leerling zich thuis?
- Hoe reageert de ouder daarop?
- Hoe gaat het opvoeden thuis?
- Hoe reageert de leerling hierop?
- Hoe is de ontwikkeling van de leerling tot nu toe verlopen?
- Wat vindt de ouder daarvan?
- Hoe ervaart de ouder de opvoeding en zijn rol als ouder?

Breng de ouder na overleg met anderen op de hoogte. Informeer en wissel tijdens deze contacten continue uit over de ontwikkeling van de leerling en de zorgen die u hebt.

Indien een handelingsplan wordt ingezet voor de leerling, bespreek dit met de ouder. Bespreek ook tussentijds en na afloop de resultaten van het handelingsplan.

Indien de ouder de zorgen herkent kan een begin worden gemaakt met het onderzoeken van kansen en oplossingen. Daarnaast kunnen handelingsadviezen worden uitgewisseld voor in de klas en thuis.

Indien tijdens het gesprek met de ouder blijkt dat de zorgen een andere oorzaak heeft, kunt u dit traject afsluiten. U kunt de leerling en de ouder binnen de interne en externe zorgstructuur van de voorschool verder begeleiden.

Het doen van een melding bij VEILIG THUIS zonder dat de signalen zijn besproken met de ouder, is alleen mogelijk als:

- de veiligheid van de ouder, die van u zelf, of die van een ander in het geding is; of
- als u goede redenen hebt om te veronderstellen dat de ouder door dit gesprek het contact met u zal verbreken en de voorschool zal verlaten.

Bij het vragen van advies aan VEILIG THUIS geldt dit niet, advies vragen mag altijd anoniem.

1.3.4 Stap 4: Weeg de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling

Weeg op basis van de signalen, van het ingewonnen advies en van het gesprek met de ouder het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling. Weeg eveneens de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling.

Binnen het basisonderwijs wordt geen gebruik gemaakt van een risicotaxatie-instrument.

Neem contact op met het VEILIG THUIS of de jeugdgezondheidszorg bij het maken van deze weging. Bij twijfel aan de veiligheid, welzijn of mogelijkheid tot een gezonde ontwikkeling altijd het VEILIG THUIS raadplegen.

1.3.5 Stap 5: Beslissen: zelf hulp organiseren of melden

Stap 5a: Hulp organiseren en effecten volgen

Meent u, op basis van uw afweging in stap 4, dat u de leerling en zijn gezin redelijkerwijs voldoende tegen het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling kunt beschermen:

- organiseer dan de noodzakelijke hulp;
- volg de effecten van deze hulp; en
- doe alsnog een melding als er signalen zijn dat het huiselijk geweld of de kindermishandeling niet stopt, of opnieuw begint.

Als de voorschool gebruik heeft gemaakt van het CJG, kan het CJG verdere actie coördineren. Het CJG bespreekt de hulpvraag van voorschool en ouders, beoordeelt de hulpvraag, stelt een aanpak vast, geeft handelingsadviezen voor de leerkracht en adviseert over verdere hulp.

De verantwoordelijke medewerker binnen de voorschool bespreekt met de ouder de uitkomst van de bespreking. Bespreek met de ouder de verder te nemen stappen voor geadviseerde hulpverlening voor de leerling en/of de ouder. Geef informatie en maak afspraken over de eventuele indicaties die nodig zijn voor verdere hulp. Verwijs de ouder door en vraag daarna of de ouder is aangekomen bij de hulp.

Indien u voor een van voorgaande stappen ondersteuning nodig heeft, vraag deze aan bij het CJG.

Maak in de groep afspraken over begeleidings- en zorgbehoeften van de leerling. Stel een handelings- of begeleidingsplan op en voer dit uit. Deel de uitkomst van deze bespreking met de ouders.

Stap 5b: Melden en bespreken met de ouder

Kunt u uw leerling niet voldoende tegen het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling beschermen, of twijfelt u er aan of u hiertegen voldoende bescherming kunt bieden:

- meld uw vermoeden bij het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling;
- sluit bij uw melding zoveel mogelijk aan bij feiten en gebeurtenissen en geef duidelijk aan indien de informatie die u meldt (ook) van anderen afkomstig is;
- overleg bij uw melding met het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling wat u na de melding, binnen de grenzen van uw gebruikelijke werkzaamheden, zelf nog kunt doen om uw leerling en zijn gezinsleden tegen het risico op huiselijk geweld of op mishandeling te beschermen.

Bespreek uw melding vooraf met de ouder;

1. Leg uit waarom u van plan bent een melding te gaan doen en wat het doel daarvan is.
2. Vraag de leerling en/of ouder uitdrukkelijk om een reactie.
3. In geval van bezwaren van de leerling en/of ouder, overleg op welke wijze u tegemoet kunt komen aan deze bezwaren en leg dit in het document vast.
4. Is dat niet mogelijk, weeg de bezwaren dan af tegen de noodzaak om uw leerling of zijn gezinslid te

beschermen tegen het geweld of de kindermishandeling. Betrek in uw afweging de aard en de ernst van het geweld en de noodzaak om de leerling of zijn gezinslid door het doen van een melding daartegen te beschermen.
5. Doe een melding indien naar uw oordeel de bescherming van de leerling of zijn gezinslid de doorslag moet geven.

Van contacten met de leerling en/of ouder over de melding kunt u afzien:
- als de veiligheid van de leerling, die van u zelf, of die van een ander in het geding is; of
- als u goede redenen hebt om te veronderstellen dat de leerling en/of de ouder daardoor het contact met u zal verbreken.

Indien na enige periode onvoldoende verbetering zichtbaar is, is het van belang opnieuw contact op te nemen met het VEILIG THUIS en eventueel opnieuw een melding te doen. Het VEILIG THUIS adviseert, indien nodig, meerdere keren contact op te nemen indien u onvoldoende verbetering of verslechtering ziet.

1.4 Verantwoordelijkheden van de Rehobothschool en de Voorschool voor het scheppen van randvoorwaarden voor een veilig werk- en meldklimaat

Om het voor medewerkers mogelijk te maken om in een veilig werkklimaat huiselijk geweld en kindermishandeling te signaleren en om de stappen van de meldcode te zetten, draagt de Rehobothschool er zorg voor dat: directie, bestuur en/of leidinggevenden:

- de meldcode opnemen in het zorgbeleid en/of veiligheidsbeleid van de organisatie;
- deskundigheidsbevordering opnemen in het jaarplan;
- regelmatig trainingen en andere vormen van deskundigheidsbevordering aanbieden aan

leerkrachten, zodat leerkrachten voldoende kennis en vaardigheden ontwikkelen en ook op peil houden voor het signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling en voor het

- zetten van de stappen van de code;
- de meldcode aansluit op de werkprocessen binnen de organisatie;
- de meldcode aansluit op de zorgstructuur van de organisatie;
- ervoor zorgen dat er voldoende deskundigen intern en extern beschikbaar zijn om de medewerkers te kunnen ondersteunen bij het signaleren en het zetten van de stappen van de meldcode;
- de werking van de meldcode wordt eens per twee jaar geëvalueerd en zo nodig herzien.
- binnen de organisatie en in de kring van ouders bekendheid geven aan het doel en de inhoud van de meldcode. Deze zal worden gepubliceerd op de website van de voorschool en in de schoolgids zal een verwijzing geplaatst worden;
- afspraken maken over de wijze waarop de Rehobothschool haar medewerkers zal ondersteunen als zij door ouders in of buiten rechte worden aangesproken op de wijze waarop zij de meldcode toepassen;
- afspraken maken over de wijze waarop de Rehobothschool de verantwoordelijkheid opschaalt indien de signalering en verwijzing voor een leerling stagneert;
- eindverantwoordelijkheid dragen voor de uitvoering van de meldcode.

<u>Intern begeleider en/of direct leidinggevende:</u>

- als aandachtsfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling is aangesteld;
- als vraagbaak functioneert binnen de organisatie voor algemene informatie over (de meldcode) kindermishandeling;
- signalen herkent die kunnen wijzen op kindermishandeling of huiselijk geweld;
- kennis heeft van de stappen volgens de meldcode;
- taken vaststelt van eenieder (Wie doet wat wanneer) en deze in de meldcode vastlegt;
- de sociale kaart in de meldcode invult;
- deelneemt aan de interne zorgcommissie/ Breed Ondersteuning Team
- de aansluiting van de meldcode op de werkprocessen uitvoert;
- de aansluiting van de meldcode op de zorgstructuur uitvoert;
- samenwerkingsafspraken vastlegt met ketenpartners in de meldcode (sociale kaart);
- de uitvoering van de meldcode coördineert bij een vermoeden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling;
- waakt over de veiligheid van de leerling bij het nemen van beslissingen; zo nodig contact opneemt met het VEILIG THUIS (Advies- en Meldpunt Kindermishandeling) voor advies of melding;
- de genomen stappen evalueert met betrokkenen;
- toeziet op zorgvuldige omgang met de privacy van het betreffende gezin;
- toeziet op dossiervorming en verslaglegging.

Leidster:

- signalen herkent die kunnen wijzen op kindermishandeling of huiselijk geweld;
- overlegt (indien mogelijk) met de eigen intern begeleider bij zorg over een leerling aan de hand van waargenomen signalen die kunnen wijzen op kindermishandeling of huiselijk geweld;
- afspraken uitvoert die zijn voortgekomen uit het overleg met de intern begeleider of andere betrokkenen, zoals observeren of een gesprek met de ouder;
  de resultaten bespreekt van deze ondernomen stappen met de intern begeleider of andere betrokkenen.

De directie, de leidinggevende en de medewerkers zijn niet verantwoordelijk voor:

- het vaststellen of er al dan niet sprake is van kindermishandeling of huiselijk geweld;
- het verlenen van professionele hulp aan ouders of leerlingen (begeleiding).

1.5 Sociale kaart Rehobothschool Kootwijkerbroek

Deze sociale kaart invullen met de organisatie specifieke samenwerkingspartners. Indien mogelijk ook een contactpersoon invullen.

Organisatie	: Rehobothschool; vertrouwenspersoon, contactpersoon VEILIG THUIS, verwijsindex
Telefoonnummer	: -
E- mailadres	: atenvoorde@rehobothsch.nl; wgoudriaan@rehobothsch.nl
Organisatie	: Politie alarmnummer (bij noodsituaties)
Telefoonnummer	: 112
Organisatie	: Crisisdienst Bureau Jeugdzorg (bij noodsituaties)
Telefoonnummer	: 070-3450506 (tijdens kantooruren) 070-3795160 (buiten kantooruren)
Organisatie	: Advies- en Meldpunt Kindermishandeling Utrecht
Contactpersoon	: meldingendienst
Adres	: Tiberdreef 8
Telefoonnummer	: 0800- 2000/ 030 242 78 00
E-mailadres	: -
Organisatie	: Schoolbegeleidingsdienst Driestar-educatief
Adres	: Baron Van Nagelstraat 136, Barneveld
Telefoonnummer	: (0342) 42 54 50
E- mailadres	: barneveld@driestar-educatief.nl
Organisatie	: GGD (Gelderland Midden) Arnhem : JGZ 088-3556000
Organisatie	: Jeugdverpleegkundig
Contactpersoon	: Ellen Rosa
Telefoonnummer	: 06- 31997065
E- mailadres	: Ellen.Roza@vggm.nl
Organisatie	: CJG Barneveld
Contactpersoon	: Hanneke Molenaar
Adres	: Bouwheerstraat 52, Barneveld
Telefoonnummer	: 0342-414816
E- mailadres	: hmolenaar@cjgbarneveld.nl

2. Deel 2

2.1 Aanleiding

In het najaar van 2008 kondigden staatssecretaris Bussemaker van VWS en de ministers Hirsch Ballin van Justitie en Rouvoet van Jeugd en Gezin een wetsvoorstel aan waarin aan organisaties en zelfstandige beroepsbeoefenaren, in het kader van kwaliteitszorg, de plicht wordt opgelegd om een meldcode te hanteren voor huiselijk geweld en kindermishandeling, daaronder ook begrepen seksueel geweld vrouwelijke genitale verminking, eergerelateerd geweld en ouderenmishandeling.

De verplichting geldt voor organisaties en zelfstandige beroepskrachten in de (jeugd)gezondheidszorg, het onderwijs, de kinderopvang, de jeugdzorg en de maatschappelijke ondersteuning en eveneens voor politie en justitie.

Bij genoemde wet is een basismodel toegevoegd. Bij het ontwikkelen van het basismodel is inhoudelijk zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij de meldcodes en protocollen die de laatste jaren in de verschillende beroepsgroepen en domeinen zijn ontwikkeld. Daarmee sluit het basismodel meldcode naar verwachting goed aan bij inmiddels vertrouwde werkwijzen in het veld.

De voorschool beschikte al over een protocol hoe te handelen bij vermoeden van kindermishandeling en seksueel misbruik. Deze versie voldeed echter nog niet aan de meldcode. Hier wordt er bij deze aan voldaan. Dit basismodel behorend bij genoemde wet, is gebruikt voor het Model meldcode van de voorschool.

2.2 Functie van de meldcode

De beoogde verplichting voor organisaties en zelfstandige beroepsbeoefenaren om een meldcode te hanteren, heeft tot doel beroepskrachten te ondersteunen in de omgang met signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling.

Een meldcode bevat een stappenplan. Dit stappenplan leidt de beroepskracht stap voor stap door het proces vanaf het moment dat hij signaleert tot aan het moment dat hij eventueel een beslissing neemt over het doen van een melding.

De stappen maken de beroepskracht duidelijk wat er van hem wordt verwacht bij signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling en hoe hij, rekening houdend met zijn beroepsgeheim, op een verantwoorde wijze komt tot een besluit over het doen van een melding. Deze ondersteuning van beroepskrachten in de vorm van het stappenplan, levert, zo mag worden verwacht, een bijdrage aan een effectieve aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling.

De school zal, als zij aan toezicht door de inspectie is onderworpen, door de inspectie kunnen worden aangesproken op het beschikken over een meldcode én op het scheppen van de randvoorwaarden waardoor de leerkrachten die binnen een school werkzaam zijn, de meldcode in een veilig werkklimaat kunnen toepassen. Individuele leerkrachten binnen de school kunnen worden aangesproken op de feitelijke toepassing van het stappenplan in de meldcode bij signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling.

Zo zal in een onderzoek naar aanleiding van een bepaalde casus op schoolniveau worden bekeken of er een meldcode aanwezig is en of de school zich voldoende heeft ingespannen om de meldcode te laten ‘werken’. Het handelen van de betreffende beroepskrachten kan worden getoetst aan het stappenplan van de code.

2.3 Begripsomschrijving van huiselijk geweld en kindermishandeling

In het basismodel is voor het begrip kindermishandeling aansluiting gezocht bij de begripsomschrijving in de Wet op de jeugdzorg. We wijzen er daarbij op dat onder kindermishandeling ook wordt verstaan als het kind getuige is van huiselijk geweld tussen andere huisgenoten. Omdat het begrip huiselijk geweld (nog) niet wettelijk wordt omschreven is daarvoor aansluiting gezocht bij de omschrijving die de overheid al een aantal jaren hanteert.

Voor alle duidelijkheid worden seksueel geweld, genitale verminking, eergerelateerd geweld en ouderenmishandeling specifiek genoemd bij de omschrijving, om duidelijk te maken dat ook deze vormen van geweld onder huiselijk geweld of kindermishandeling vallen. Overigens vragen deze specifieke vormen van geweld ook specifieke kennis en vaardigheden van beroepskrachten. Ontbreekt deze specifieke deskundigheid, dan is het verstandig om bij signalen die mogelijkerwijs kunnen duiden op zo'n specifieke vorm van geweld, meteen een beroep te doen op externe expertise.

2.3.1 Huiselijk geweld en kindermishandeling door beroepskrachten

Huiselijk geweld en kindermishandeling door beroepskrachten vallen niet onder het bereik van het model. Deze vormen van geweld vallen buiten het model omdat dan andere stappen aan de orde zijn, zoals het informeren van de leidinggevende en/of de directie en het inschakelen van de betreffende inspectie.

2.3.2 Leerling als slachtoffer, getuige of pleger

De leerling, dit wil zeggen de persoon met wie de leerkracht professionele contacten onderhoudt, zal niet altijd het slachtoffer zijn van het huiselijk geweld of de kindermishandeling. De leerling kan ook als vermoedelijk pleger, of in geval van een jeugdige leerling, als getuige, bij het huiselijk geweld of de kindermishandeling betrokken zijn.

3. Deel 3

3.1 Beroepsgeheim, meldcode en meldrecht

In dit derde deel van het model meldcode wordt enige achtergrondinformatie gegeven, met name over het beroepsgeheim, het wettelijk meldrecht en de verhouding tussen het beroepsgeheim en het meldrecht.

3.2 Algemene zwijgplicht

Iedere beroepskracht die individuele leerlingen hulp, zorg, steun of een andere vorm van begeleiding biedt heeft een beroepsgeheim. Deze zwijgplicht, zoals het beroepsgeheim ook wel wordt genoemd, verplicht de beroepskracht om, kort gezegd, geen informatie over de leerling aan derden te verstrekken, tenzij de leerling hem daarvoor toestemming heeft gegeven.

Doel van het beroepsgeheim is de drempel voor de toegang tot de hulpverlening zo laag mogelijk te maken en de cliënt het vertrouwen te geven dat hij vrijuit kan spreken.

De zwijgplicht geldt bijvoorbeeld voor maatschappelijk werkers, intern begeleiders, ouderenwerkers, jeugdhulpverleners, medisch hulpverleners, medewerkers in de kinderopvang en in peuterspeelzalen. Het beroepsgeheim geldt ook voor begeleiders en hulpverleners van de reclassering en van justitiële (jeugd) inrichtingen, al maakt het gedwongen kader van het strafrecht in sommige gevallen een zekere inbreuk op de zwijgplicht.

De hierboven beschreven algemene zwijgplicht voor hulpverleners en begeleiders is niet specifiek opgenomen in een bepaalde wet, maar wordt afgeleid uit de privacybepalingen uit het Europees Verdrag voor de Rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (artikel 8) en uit de Grondwet (artikel 10). Deze bepalingen worden nog eens ondersteund door artikel 272 Wetboek van Strafrecht dat een verbod bevat op het verbreken van geheimen die aan de beroepskracht zijn toevertrouwd.

3.3 Specifieke zwijgplicht

Een aantal beroepsgroepen kent een specifieke zwijgplicht die is geregeld in een ‘eigen’ wet. Dit geldt bijvoorbeeld voor medisch hulpverleners, zoals artsen en verpleegkundigen. Zij vinden hun zwijgplicht in artikel 88 van de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg en in artikel 7:457 Burgerlijk Wetboek. Voor leerkrachten in de jeugdzorg is de zwijgplicht specifiek geregeld in artikel 53 van de Wet op de jeugdzorg. Vertrouwensinspecteurs in het onderwijs kennen een eigen
bepaling over de omgang met hun zwijgplicht in artikel 6 van de Wet op het onderwijstoezicht.

3.4 Paradox van de geheimhoudingsplicht

Er doet zich bij de omgang met de zwijgplicht een zekere paradox voor. De zwijgplicht is hét instrument bij uitstek om ervoor te zorgen dat mensen naar de beroepskracht toe komen en ook bereid zijn om open over hun zorgen te spreken. Ze mogen er immers op vertrouwen dat hun verhaal niet zomaar elders terecht komt. Maar een te rigide omgang met het beroepsgeheim kan tot gevolg hebben dat een leerling die dringend hulp nodig heeft juist niet geholpen wordt omdat de leerkracht meent dat hij vanwege zijn beroepsgeheim niet in mag grijpen.
Al met al is de omgang met het beroepsgeheim een vorm van evenwichtskunst: geheimhouding waar mogelijk, zorgvuldige doorbreking van het geheim waar nodig. Het model meldcode wil daarin een handreiking bieden voor zover het gaat om signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling.

3.5 Vragen van toestemming

Bij het verstrekken van gegevens van een leerling aan een ander, dus ook bij het doen van een melding aan Veilig Thuis, geldt als hoofdregel dat de leerkracht/intern begeleider zich inspant om toestemming voor zijn melding te krijgen. Het model schetst daarvoor de werkwijze. Geeft de leerling en/of zijn ouder(s) toestemming, dan kan een melding worden gedaan. Weigert de leerling en/of zijn ouder(s) ondanks de inspanning van de leerkracht zijn toestemming, dan houdt het niet op, maar maakt de leerkracht een nieuwe afweging, zie daarover deel III 3e paragraaf.

NB: De Wet bescherming persoonsgegevens bepaalt dat een leerling vanaf zijn 16e jaar zelf toestemming geeft aan een leerkracht voor het verstrekken van zijn gegevens aan een ander (al dan niet in de vorm van het doen van een melding). De Wet op de jeugdzorg en de Wet inzake de geneeskundige behandelingsovereenkomst geven een leerling dit recht zelfs al vanaf zijn 12e jaar. Toch moet over een melding, als het gaat om een leerling vanaf 12 of 16 jaar die nog thuis woont, ook gesproken worden met zijn ouders. Want bij de melding worden doorgaans niet alleen gegevens over de jongere verstrekt maar ook over zijn ouder(s).

NB: Van het vragen van toestemming kan worden afgezien in verband met de veiligheid van de leerling, van de leerkracht of die van anderen.

3.6 Conflict van plichten

Zo oud als de zwijgplicht is ook de notie dat een leerkracht/intern begeleider door zijn beroepsgeheim in de knel kan komen. Er kunnen zich situaties voordoen waarin de leerkracht/intern begeleider alleen door te spreken zijn leerling kan helpen, terwijl hij voor dit spreken geen toestemming krijgt. Er kan in dat geval sprake zijn van een conflict van plichten. De plicht om te zwijgen vanwege het beroepsgeheim botst met de plicht om de leerling te helpen juist door met een ander over hem te spreken. Het gaat dan altijd om een leerling die zich in een ernstige situatie bevindt en die alleen kan worden geholpen door een ander bij de aanpak te betrekken.

In de (tucht)rechtspraak wordt in geval van een conflict van plichten erkend dat een leerkracht/intern begeleider ook zonder toestemming van de leerling over hem mag spreken. Uiteraard moet een dergelijk besluit om de zwijgplicht te doorbreken zorgvuldig worden genomen.

Als hulpmiddel bij de besluitvorming over het verbreken van de geheimhoudingsplicht wordt verwezen naar de website www.vooreenveiligthuis.nl

Beantwoording van de volgende vijf vragen leidt doorgaans tot een zorgvuldige besluitvorming:

1. Kan ik door te spreken zwaarwegende belangen van mijn leerling of van zijn broertjes/zusjes behartigen?
2. Is er een andere mogelijkheid om ditzelfde doel te bereiken zonder dat ik mijn beroepsgeheim hoef te verbreken?
3. Waarom is het niet mogelijk om toestemming van de leerling te vragen of te krijgen voor het bespreken van zijn situatie met iemand die hem kan helpen?
4. Zijn de belangen van de leerling die ik wil dienen met mijn spreken zo zwaar dat deze naar mijn oordeel opwegen tegen de belangen die de leerling heeft bij mijn zwijgen?
5. Als ik besluit om te spreken aan wie moet ik dan welke informatie verstrekken zodat het geweld of de mishandeling effectief kan worden aangepakt?

3.7 Positie van de leerling

Bij het besluit om de geheimhouding te doorbreken, speelt de positie van de leerling een belangrijke rol. Bij leerlingen die zich in een afhankelijke positie bevinden waardoor ze minder goed in staat zijn zelf op te treden tegen mishandeling of geweld, zal een leerkracht eerder dan 'gemiddeld' kunnen besluiten dat hij zijn zwijgplicht verbreekt.

Meerderjarigen beslissen in beginsel zelf over de wijze waarop ze hun leven inrichten en of ze daarin hulp of andere inmenging wensen. Dit zelfbeschikkingsrecht is een belangrijk uitgangspunt bij het bieden van hulp aan leerlingen. Maar dit uitgangspunt is niet absoluut.

Er zijn situaties waarin een inbreuk op de zelfbeschikking noodzakelijk kan zijn omdat de leerling in een zeer ernstige situatie verkeert. In geval van huiselijk geweld kan dit zeker aan de orde zijn. Uit onderzoek is gebleken hoezeer slachtoffers gevangen kunnen zitten in hun situatie, zodanig dat ze daar op eigen kracht niet uit komen. De leerkracht/intern begeleider zal zich eerst tot het uiterste in moeten spannen om de toestemming van zijn leerling te krijgen. Maar krijgt hij deze niet, dan kan hij zich daar niet zondermeer bij neerleggen. Hij dient de ernst van de situatie waarin de leerling zich bevindt af te wegen tegen het gegeven dat de leerling hem geen toestemming geeft voor het doen van een melding. Komt hij tot de slotsom dat de leerling, vanwege de ernst van het huiselijk geweld, tegen dit geweld moet worden beschermd, dan doet hij een melding, ook al heeft hij daarvoor geen toestemming. Hij komt dan in feite tot de conclusie dat het zware belang van zijn geheimhoudingsplicht in deze specifieke situatie moet wijken voor het nog zwaardere belang van het beschermen van zijn leerling tegen zwaar en/of structureel geweld.

NB: Voor een zorgvuldige besluitvorming is het noodzakelijk dat de leerkracht de situatie, voordat hij zijn besluit neemt, bespreekt met een deskundige collega (Intern begeleider/ directie) en zonodig ook (op basis van anonieme leerlinggegevens) advies vraagt aan Veilig Thuis.

3.8 Wettelijk meldrecht

Voor vermoedens van kindermishandeling is het leerstuk van het conflict van plichten nog eens bevestigd in artikel 53 lid 3 van de Wet op de jeugdzorg dat een uitdrukkelijk meldrecht bevat. Iedere leerkracht/intern begeleider met een beroepsgeheim of een andere zwijgplicht heeft op basis van dit wettelijk meldrecht het recht om vermoedens van kindermishandeling, zonodig zonder toestemming van het kind en/of de ouder, bij Veilig Thuis te melden. Daarnaast omvat het meldrecht het recht voor de leerkracht/intern begeleider om op verzoek van Veilig Thuis informatie over het kind en/of zijn ouders te verstrekken, eveneens zonodig zonder toestemming van het kind en/of de ouder.

Voor vermoedens van huiselijk geweld waarbij alleen meerderjarigen zijn betrokken, zal de voorgenomen wet meldcode een vergelijkbaar wettelijk meldrecht gaan bevatten. Zolang deze wet en het daarin opgenomen meldrecht er nog niet zijn, biedt het conflict van plichten uitkomst in die gevallen waarin geen toestemming wordt verkregen -of kan worden gevraagd - en een melding toch noodzakelijk is om het geweld te stoppen en de leerling tegen dit geweld te beschermen.